

HRVATSKI

Godina XIX, broj 24

11. lipnja 2009.

cijena 100 Ft

Evetovićev spomen-dan u Aljmašu

Foto: Stipan Balatinac

Komentar

„Europski put“ u petroviskom hataru

Svisno pametimo još svečane trenutke po padu šengenske granice ovde na zapadnom nuglju Ugarske. Mnogi se nisu ufali ovom „čudu“ na ovi rascijepjeni teritorija, posebno ne po Prvom svjetskom boju, kade su desetljeća dugo ovde živeći ljudi grubo kaštigani i Željeznim zastorom. No pred dvimi ljeti u decembru lokalni političari su na kraju Petrovoga Sela prema putu u Kartež prerizali lance, zadnje pripreke slobodnoga hoda med granicama. Posvetila se je i „Halo susjed-klupčica“ ku odonda nigdir ne vidimo, kvizno u nekom štaglju čeka bolju sudbinu iako je obećano da ovde bude napravljen i spomin-park. Pad šengenskih granic je značio i to da na svi mogući mjesti, puti, cesta i staza mogli smo odjednom pregaziti negdašnje granice. Mi Petrovišćani još smo se mogli veseliti jer nam na put susjedi nisu postavili barikade, ili znake da je zabranjena vožnja s koli, kot na drugi mjesti Gradišća. Zapravo tu početnu euforiju je zminjala svakodnevnica i s tim je polako ganuo promet na dovidob zapušćeni ulica pak smo morali i razumiti, od Boga dani puti, u ovi zona moru biti i smrtonosni za one ki nisu dovoljno oprezni i ki bojsek prez pameti „letu“ u petroviskom hataru. Mislimo ovde na stanje pograničnih ulic. Petrovo Selo s pristupanjem „šengenskom prostoru“ prestalo je biti „slipo selo“ u tom smislu da na svi dva kraje moremo izajti u Austriju. U gornjem kraju sve je u redu s putem, jer to je napravljen još 1989. ljeta kad je otvoren granični prijelaz, ali ki kani manju avanturu doživiti, znamda i odletiti malo u kukuričnjak, tomu s toplim srcem preporučujemo stazu prema centralnom putu Moschendorfa, s brojem 56. Ugarski dio su jur napravili, asfaltirali lani cestne oblasti, ali od mjesta bivše granice počinje nek valovito gibanje. Zemljani put od 150–200 metarav u Austriji je zapravo ničija zemlja. Susjedne lokalne vlasti ne kanu i ne čutu odgovornost da bi to morale dati one asfaltirati, rekšši, staze u pograničnoj zoni pripadaju međunarodnomu prometu i zato bi se morale skrbiti austrijske oblasti. Još je čudno da pred zimom je rasipan sloj kamenčića, iz kojega se na danas ništ ne vidi. Jame, školje, grabe nasrid puta od raznih mjerov su prouzrokovale ovde i nesriće. Na početku ulice, još na ugarskoj strani, na pogibel ništ ne upozorava. Jedino vidimo tablu da teretna vozila od 3,5 tonov se ne moru tud považati. Dnevno 50–100 vozilov (i nisu to samo ugarski auti) moremo prebrojiti na putu, a onda još nismo govorili o biciklisti, motoristi. Ki nisu pripravnii na presenećenja, oni bi se lako mogli razbiti na toj „zanemarennoj“ cesti, za ku još i to ne znamo, gdo bi se morao za nju pobrinuti, spakirati ju u novu nošnju da pošteno izgleda u jednoj Europskoj Uniji, da bi konačno odgovarala i zahtjevu sigurnosnoga prometa.

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

I dok Timea Horvat u ovoj tjednom komentaru piše o zaboravljenoj „Halo susjed-klupčici“, rupama, kamenju i nepovezanosti ljudi uz granicu, biralo se prošloga tjedna i vikenda na biralištima 27 članica Europske Unije. Biralo se 736 zastupnika budućega Europskog parlamenta, u koji Mađarska, temeljem sporazuma iz Nize, šalje 22 zastupnika.

Od četvrtka do nedjelje na birališta je moglo izaći s biračkim pravom glasa 375 milijuna birača od otprilike 500 milijuna stanovnika Europske Unije. Izašlo ih je najmanje dosada od 1979. godine kada su održani prvi neposredni izbori za tadašnji Europski parlament, tek oko 43%.

Premoć je pripala europskim pučanima, slijede socijalisti sa znatno manje mandata, liberali, te ostali... Najviše zastupnika u Europski parlament šalje Njemačka: 99, potom slijede Italija, Francuska, Velika Britanija po 72...

U Mađarskoj se moglo glasovati za osam lista. Uvjerljivo je pobijedila Stranka mladih demokrati s 14 osvojenih mandata, Mađarska socijalistička stranka dobila je tek četiri mandata, Mađarski demokratski forum jedan mandat i, na sveopće iznenađenje, Stranka „Jobbik“ tri mandata. Neočekivani uspjeh radikalne desnice nije značajka tek samo mađarskih izbora; radikali su i u Nizozemskoj osvojili znatan broj mandata te najavljuju na sve moguće načine sprečavanje ulaska Turske u EU...

Nakon izbora analizira se i daju se teorije političkoga ponašanja u nastupajućem razdoblju. Na birališta je izašao veoma mali broj birača i u Europi i u Mađarskoj, te se kazuje kako je upravo ta činjenica pogodovala strankama desnog centra koje su uvjerljivo pobijedile ispred socijalista i liberala. Uspjehom na izborima za

Europski parlament Stranka „Jobbik“, od nedjelje, 7. lipnja, naziva se novom političkom snagom u Mađarskoj, trećom silom. Ona je za socijalistima zaostala s tek nekih osamdeset tisuća glasova.

Europska pučka stranka, okupljajući demokršćanske i pučke stranke (njoj će se priključiti i Mađarski de-

mokratski forum i Stranka mladih demokrata), imat će između 263 i 273 od ukupno 736 zastupnika u Europskom parlamentu. Premda su ostali druga po snazi politička skupina u Europskom parlamentu, europski socijalisti zapravo su gubitnici koji bi trebali imati između 157 i 161 zastupnika. Izabrani zastupnici s petogodišnjim mandatom imaju ujednačenu bruto plaću od 7665 eura, a parlament ima sjedište u Strasbourgu. Njegov godišnji proračun iznosi 1,53 milijarde eura, od čega trećina odlazi na troškove tumačenja i prevođenja, naime u parlamentu se govori na 23 službena jezika.

Sve veća nezainteresiranost birača loš je znak u daljnjem razvoju demokratskih normi ponašanja i vladanja. Kamo sve to skupa vodi, teško je pretpostaviti, ali zapravo mali broj birača u svakom slučaju smanjuje legitimnost bez obzira što je ona zakonski utemeljena i propisima zaštićena. Što građani mogu očekivati od izabranih zastupnika u Europskom parlamentu? Valjda da poprave putove između ljudi. Teško je bilo pretpostaviti prije dvadesetak godina nepostojanje granica između Mađarske i Europe, i sve Mađare iz Karpatskog bazena u Europskom parlamentu zajedno. Granice su srušene, ali granicu ne predstavljaju samo žice i zidovi nego i razmišljanje ljudi.

Branka Pavić Blažetin

„Europski put“ u petroviskom hataru

Aktualno

Od znatnih državnih potpora mogu biti uskraćene organizacije umjetnika izvođača zbog propusta unosa u evidenciju

Od iduće godine znatno se mijenja državna potpora umjetnika izvođača (kazališta, baletne i plesne skupine, orkestri, zborovi). Prilikom pregleda afirmiranja kulturnih prava nacionalnih i etničkih manjina manjinski ombudsman je zamijetio da o promjenama uvjeta potpore znatan dio manjinskih organizacija umjetnika izvođača nije izviješten. Potrebne informacije nisu stigle ni do Romskog orkestra sa sto članova, nagrađenog priznanjem „Mađarskog nasljeđa”, odnosno ni do jedinog profesionalnoga hrvatskog kazališta, Pečuškoga hrvatskog kazališta, iako je rok unosa u evidenciju istekao 30. svibnja 2009. U slučaju propusta sljedeće godine ne mogu dobiti potporu iz državnog proračuna.

Od 2010. g. samo one organizacije umjetnika izvođača mogu dobiti potporu iz državnog proračuna koje djeluju kao organi s posebnim proračunom ili djeluju kao neprofitna društva prema posebnom zakonu te su unesene u evidenciju Ureda za film i umjetnike izvođače u Uredu kulturnog nasljeđa.

Drugi uvjet za dobivanje potpore iz središnjeg proračuna jest da organizaciju uvrste u kategoriju filma i umjetnika izvođača. U evidenciju i kategoriju – u slučaju organizacija umjetnika izvođača koja nisu u državnim rukama – unijet će se s podnesenom molbom u okviru postupka vlasti. Molbe u svezi s pokretanjem postupka unosa u evidenciju i kategoriju prvi put se može podnijeti od vremena stupanja zakona na snagu, u roku 90 dana, od 1. ožujka 2009. Rok je trajao do 30. svibnja 2009. Ako taj dan spada na neradni dan, molba s određenim priložima mogla se predati preko pošte ili osobno u radno vrijeme kod Ureda za film i umjetnika izvođača, najkasnije do 2. lipnja 2009. Istekom roka gubi se pravo, u slučaju propusta organizacija umjetnika izvođača ne može dobiti potporu iz državnog proračuna. Organizacije koje neće biti evidentirane samo na drugim natječajima mogu dobiti potporu.

uredništvo

Prilikom popisa pučanstva 2011. g. mogu se zabilježiti i etnički podaci

András Jóri, povjerenik za zaštitu podataka, ne smatra isključenim učvršćivanje etničkih podataka pri popisu pučanstva 2011. g. u slučaju potpunog jamstva zaštite podataka – dao je na znanje ured ombudsmana.

Ernő Kállai, povjerenik za prava nacionalnih i etničkih manjina, i András Jóri nedavno su se dogovorili o zajedničkom radu, o pregledu pitanja upravljanja etničkim podacima. U tim okvirima manjinski povjerenik s jedne strane želi inicirati da podaci vezani za etničku pripadnost budu dijelovi popisa pučanstva 2011. g., a s druge strane zamolio je povjerenika zaštite podataka na izradbu uvjeta popisivanja etničkih podataka, od prijašnjih djelotvornije, naravno, sukladno propisima zaštite prava podataka. Mađarsko pravo prilikom obvezatnog popisa pučanstva omogućuje sakupljanje etničkih podataka isključivo tako ako je dobrovoljnost i anonimnost podataka zajamčena u svakoj fazi sakupljanja i obrade. To znači da ni povjerenici ispitanici ne smiju znati pripadnicima kakvih manjina se iskazuju građani. Prilikom

popisa pučanstva 2001. g. jedna posebna stranica obrasca sadržavala je podatke o pripadnosti etničkoj skupini, s naznakom da usluga takvih podataka nije obvezatna. Takvo rješenje, po svemu sudeći, mnoge nije uvjerilo da im podaci ostaju tajni, stoga podaci vezani uz romsku manjinu ostali su znatno ispod podataka drugih ispitivanja. Povjerenik zaštite podataka predlaže da građanin neovisno o obrascu za popis pučanstva na posebnom listu, bez kontrole povjerenika sam ispuni listu vezanu uz podatke o pripadnosti manjini (ili druge posebne podatke), i to u zatvorenoj otmotnici preda povjereniku zaštite podataka. Oba će dokumenta imati isti identifikacijski broj. Ako osnovni obrazac ne sadržava podatke primjerene osobnoj identifikaciji (kako je to bilo 2001. g.), onda središnja obrada podataka, povezivanje podataka dvaju obrazaca ne ide zajedno s upravljanjem osobnih podataka. Bilo bi poželjno kada bismo o broju etničkih manjina, o njihovoj područnoj raspoređenosti, okolnostima života dobili od prijašnjeg popisa točniju sliku.

Obavijest

Obavješćuju se svi cijenjeni profesori i polaznici bivše Hrvatskosrpske/Srpsko-hrvatske gimnazije i Učiteljske škole da će se 27. lipnja 2009. godine s početkom u 14 sati u prostorijama obrazovne ustanove na Trgu ruža održati prvi susret nastavnika i polaznika navedenih ustanova. Predviđeno je da se tom prilikom priredi prigodan program. Mole se zainteresirani da svoje sudjelovanje na priredbi unaprijed najave na: embertibor@citromail.hu ili telefonom na: +36-30-946-4386. Organizatori – u ograničenim okvirima, po pristizanju prijava – spremni su osigurati prenoćište za 27. lipnja u dačkim domovima sadašnjih srpskih i hrvatskih srednjoškolskih ustanova. *Poticatelji*

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Statuta Saveza Hrvata u Mađarskoj, Martin Išpanović, predsjednik Zemaljskog vijeća Saveza Hrvata u Mađarskoj, sazvao je sastanak vijeća za 12. lipnja (petak) s početkom u 10 sati, u Ured Hrvatske državne samouprave (Budimpešta VIII, Bíró L. u. 24). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1. Financijsko izvješće za 2008. godinu; 2. Izvješće o radu za 2008. godinu; 3. Proračun Saveza Hrvata u Mađarskoj za 2009. godinu; 4. Plan rada Saveza Hrvata u Mađarskoj za 2009. godinu; 5. Prodaja stare i kupnja nove nekretnine u Ulici Nagymező; 6. Udio vlasništva Saveza Hrvata u Mađarskoj u Croatici; 7. Ostala pitanja i prijedlozi.

Hrvatski dan u Pečuhu s Ansablom Lado

U organizaciji pečuškoga Hrvatskog kazališta, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe i Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoe, u Pečuhu se 19. lipnja priređuje Hrvatski dan. Program počinje u kasnim poslijepodnevним satima, u 17 sati svetom misom u pečuškoj katedrali na hrvatskom jeziku. Svetu misu predvodit će svećenik Đakovačke biskupije uz koncelebraciju svećenika iz hrvatskih naselja, a uza Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Nakon svete mise slijedi program baranjskih kulturno-umjetničkih društava na otvorenoj pozornici u Ulici Káptalan. Nastupaju: KUD Ladislava Matuška iz Kulinja, KUD Mohač iz Mohača te KUD Tanac, Orkestar Vizin i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe iz Pečuha. U 21 sat na otvorenoj pozornici u Ulici Káptalan nastupa Ansabl narodnih plesova Lado iz Zagreba.

Prijedlog parlamentarnog Odbora o raspodjeli financijskih sredstava za podupiranje proračuna udruga nacionalnih i etničkih manjina za 2009. g.

Parlamentarni Odbor za ljudska i manjinska prava, civilna i vjerska pitanja raspisao je natječaj za podupiranje proračuna udruga nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj. Poslije računarske obrade pristiglih natječaja, radna je skupina razmotrila pristigle natječeaje te na osnovi njihova prijedloga Odbor je na svome sastanku 21. travnja donio odluku o podupiranju proračuna udruga nacionalnih i etničkih manjina. Sukladno odredbama Parlamentarnog pravilnika, svoj su prijedlog prosljedili nadležnom tijelu za donošenje parlamentarne odluke.

Po prijedlogu Odbora za ljudska i manjinska prava, civilna i vjerska pitanja, hrvatskim udrugama koje su dostavile pravovaljane natječeaje dodijelio bi se ovaj iznos:

«András Dugonics», hrvatsko-mađarska neprofitna udruga – 100.000 Ft; Kulturno društvo Dušnok – 100.000 Ft; Hrvatski plesni ansambl «Luč» – 1.100.000 Ft; Kulturno-umjetničko društvo «Gradišće» – 200.000 Ft; Hrvatska izvorna folklorna skupina – 200.000 Ft; Društvo Hrvata u Kaniži – 400.000 Ft, Koljnofsko hrvatsko društvo – 500.000 Ft; Društvo gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj – 1.200.000 Ft; Savez Hrvata u Mađarskoj – 2.600.000 Ft; Šokački ker u Mohaču – 350.000 Ft; Bunjevačka kulturna udruga «Neven» – 200.000 Ft; Državno društvo mađarsko-hrvatskog prijateljstva – 100.000 Ft; Kulturno društvo šopronskih Hrvata – 400.000 Ft; Kulturno i vjersko društvo sambotelskih Hrvata – 350.000 Ft; Društvo sambotelskih Hrvata – 100.000 Ft; Izvorno narodnosno društvo «Veseli Santovčani» – 800.000 Ft. Podrobnije informacije možete naći na web-stranici: www.nek.gov.hu.

BIKE – Hrvatska manjinska samouprava spomenutoga grada Vas srdačno poziva na tradicionalni kulturni festival 27. junija, u subotu. Program se začme svetom hrvatskom mašom u 16 uri u mjesnoj crikvi, a od 17.30 slijedi kulturni program u mjesnom domu kulture. Nastupaju: Pjevački zbor i plesna skupina iz Koprivničkih Bregov, zbor Sv. Cecilije i koruš Djurdjice iz Sambotela ter domaći jačkari Danica.

Dan Hrvatov u Gornjem Četaru

Svetak folklor i gradišćanskih jačak

Školski tancoši

Tamburaška grupa Vlahija iz Bandola prvi put je nastupala u Gornjem Četaru

Domaći mišani zbor Ružmarin

Dugo ljet u Gornjem Četaru nije bilo nikakove folklorne aktivnosti, nikakovoga kulturnoga žitka, zvana školskih priredab, zato se sad ne moremo ni najmanje čuditi kako se svenek napunjuje kulturni dom na vist bilo kojega hrvatskoga programa. Hrvatska manjinska samouprava u ovom naselju samostalno djeluje treće ljet, s predsjednikom Joškom Šallerom, i kad su zastupnici prijeli djela, obećali su svojim biračem na svako ljet hrvatski dan. Tako 30. majuša, subotu, stanovnici sela su se mogli veseliti još jednomu svetku hrvatskoga folklor i gradišćanskih jačak. Na dvournoj priredbi, ka je bila laka zabava i za izvodjače i za gledatelje, prvim su nastupali pomoćnici četarskoj folklornoj grupi, HKD Veseli Gradišćanci. Undanci ljetos svečuju 35. obljetnicu postojanja, a kusić od njevoga šarenoga tančenoga repertoara smo imali priliku viditi i ovput. Tamburaška dičja grupa iz Narde, pod peljanjem Rajmunda Filipovića, viker je spremna skočiti susjede malo razveseliti. Mjesni zbor Ružmarin, s dirigenticom Rožom Pezenhoffer, uz stare gradišćanske jačke se naučio i moderne kompozicije s hrvatske estrade. Osnovna škola u Gornjem Četaru veliku tradiciju gaji sa svojim dičjim ansamblom jačkarov i tancošev; ovput su ovi zadnji nas otpeljali u Medjimurje. Hrvatsko kulturno društvo Četarci s Dolnjopuljanskim

kolom i bunjevačkim plesnim spletom je oduševilo svoju vridnu publiku, a za zahvalu nije kasnio ni burni aplauz. Tamburaška grupa Vlahija iz Bandola se je takaj dokrala do srca Četarcev sa zvanarednim guslanjem, kako smo čuli, njih bi rado poslušali i do jutra u dvorani. Zvana Joška Šallera i hižne družice Anice Poljak-Šaller, ka je i predsjednica HKD-a Četarci, a i prvaka sela Attile Kratochvilla, iskreno se je radovao svemu tomu što je na pozornici vidio i čuo, negdašnji birovi sela Miško Horvat ki je ovu priredbu ovako komentirao: „*Jako trideset šesto ljet službeno ne stanujem ovde, i sad se ovdekar ćutim doma. Veseli me ako me pozovu, pak se sad i dupljasto ćudim kad u moji zadnji ljeti četarskoga peljanja sve se je samo porušilo. Ako ne bi bilo čuvarnice i škole, ke su još držale malo materinske riči i hrvatstva ter kulturno imanje, i ovo bi se bilo zgubilo. Zato se i ćudim otkud je ova mladina došla najpr i s njimi se veselim da su mogli ovako lip kulturni program skupaspraviti.*“

HKD Četarci tijekom ljet nastupa u Sisku, na Hrvatskom danu u Vedešinu i Čajti, a mjesna Hrvatska manjinska samouprava Gornjega Četara zajedno s Društvom gradišćansko-hrvatske mladine u Ugarskoj ter četarskom omladinom pripravlja se na Gradišćanski omladinski tabor u Gorici, koji će se održati od 23. do 26. julija.

-Tiho-

Deseta kulturna smotra zalskih Hrvata

Dom «Medgyaszay» u Kaniži 24. svibnja odzvanjao je od hrvatske pjesme, glazbe i riječi, naime hrvatska manjinska samouprava toga grada ponovno je okupila pomurska kulturna društva kako bi zajedno posvetila jedno popodne hrvatskoj pučkoj kulturi. Izvođači su stigli iz Kerestura, Mlinaraca, Petribe, Serdahela, Sumartona i Kaniže.

Nastup «vrtićaša» iz Kaniže

Otkada je osnovana manjinska samouprava u Kaniži, ona se trudi ponuditi programe koje okupljaju Hrvate iz cijele regije. Kulturna smotra, prema predsjednici manjinske samouprave Marije Vargović, osmišljena je zato da Hrvati duž Mure međusobno prate djelovanje pojedinih kulturnih skupina, druže se, njeguju svoju kulturu. Dok je na prvoj smotri mogla nastupiti svaka postojeća hrvatska kulturna udruga, na desetoj već ne, naime njihov broj se toliko povećao da bi program trajao danima.

Smotru je otvorio kaniški gradonačelnik István Marton i izrazio zahvalnost manjinskoj samoupravi koja iz godine u godinu obogaćuje i proširuje kulturni život grada te istaknuo važnost čuvanja materinskog jezika i kulture. Prvi izvođači bili su domaćini. Mješoviti pjevački zbor iz Kaniže, pod vodstvom Stjepana Prosenjaka, izveo je pomurske pjesme Mura, Mura, Malo Međimurje, u više glasova. Zbor je upravo prethodni dan dobio odličnu kvalifikaciju na regionalnoj kvalifikaciji zborova «KOTA», pa će se dogodine moći javiti i na državnu kvalifikaciju. Slijedili su najmlađi, hrvatska skupina Dječjeg vrtića Rozgonyieve ulice, s izvedbom hrvatskih igara i pjesmica, s pomoću odgojiteljice Magdalene Andrašek Havaši. Djeca su uživala u igricama, zbrajalicama, pjesmicama Cicica, micica, Maco, mačkice, Trgla sam si ružu, i prekrasno izgovarala hrvatske riječi.

Ženski pjevački zbor iz Kerestura također se mogao pohvaliti priznanjem «Zlatne palme» koju je osvojio također na kvalifikaciji «KOTA» u Vonyarcvashegyu. Sedam žena s jakim glasom izvelo je pjesme Šetal sam se, Drugi tjedan na pol sedem, Veselo, veselo... Ema Molnar, učenica keresturske osnovne

škole, narodne melodije nakratko je zamijenila kazivanjem narodne priče, i Balint Žigulić, učenik serdahelske osnovne škole, recitacijom pjesme Magdalene Vlah Hranjec Kre Mure. Mali zbor serdahelskih učenika izveo je i pučke pjesme. Novopečeni tamburaški orkestar iz Kaniže povećao je svoje članstvo, na toj priredbi su svirali već sedmero, tako su postali pravi sastav, a pjesme Mamica so štrukle pekle, Po lojtrici, Kiša pada, pod vodstvom Žolta Trojka, izvedene su na zavidnoj razini.

Mlinarčanke su svojim staloženim glasom ispunile cijelu dvoranu, u njihovoj se izvedbi čulo ono pravo iskonsko pjevanje pučkih pjesama, s užitkom, bez ikakvih pisanih pomagala. Njihove zrele glasove cijenila je i komisija na kvalifikaciji «KOTA», gdje su dobili odličnu kvalifikaciju. Na repertoaru su imali više manje poznatih pjesama. Voditeljica zbora je Katica Salai. Laura Prosenjak, učenica iz Kaniže, predstavila se pjevanjem hrvatske zabavne glazbe. Među izvođačima najmlađi zbor je petripski, što se pomalo i odrazilo u njihovu pjevanju, još nisu svi glasovi usklađeni u zajedničko pjevanje, osjećala se i nesigurnost u tekstu, ali raspored zbora na muške i ženske glasove daje poseban zvuk njihovi pjevanju. Tamburaški sastav «Kajkavska ruža» iz Sumartona, s dvanaest svirača, s prekrasnim izvođenjem i pjevanjem osvojio je publiku.

Deseta kulturna smotra svjedočila je o pomaku na polju čuvanja kulture tijekom jednog desetljeća. Vidjelo se da nema hrvatskog naselja gdje ne bi djelovao barem zbor, a gdje on već postoji, ondje se čuvaju i druge tradicije i običaji.

Beta

Javni poziv za dostavljanje prijedloga na odličje za manjinsku kulturu

Mađarski prosvjetni zavod i lektorat za likovnu umjetnost utemeljio je odličje za istaknutu kulturnu djelatnost nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj „PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE” (za kulturu manjina u Mađarskoj), kojim se dodjeljuju spomen-medalja i svečana diploma. Odličje se dodjeljuje osobama i udrugama koje su se istakle svojom djelatnošću na polju očuvanja i razvijanja kulturne baštine na materinskom jeziku te su svojim radom pridonijele suživotu naroda Karpatskog bazena temeljenom na snošljivosti. (Primjerice na polju kulturnog života, javne prosvjete, umjetnosti, narodnosnih glasila, mecenatstva narodnosne kulture itd.) Odličje se dodjeljuje godišnje jedanput, 13. prosinca, u okviru Narodnog gala programa povodom Dana nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj. Dodjeljuje se najviše osam odličja. Prijedlozi se trebaju predati na posebnom obrascu s obrazloženjem od tri stranice. Prema kriterijima, odličje se dodjeljuje za životni put/životno djelo, za istaknuti i trajni rad na polju narodnosne kulture, za predstavljanje i priznavanje narodnosne kulture u Mađarskoj ili u inozemstvu, za uspostavljanje i jačanje međunarodnih kulturnih veza. Poziv i obrazac dostupni su na adresi www.erikanet.hu ili na tel.: 225-6043; 225-6041.

Prijedlozi za odličje mogu se predati najkasnije do 30. rujna, poštanskim ili elektroničkim putem na adresu: MMIKL „Nemzetiségi Gála”, Lukács Mária osztályvezető, Budapest 1011, Corvin tér 8; e-mail: lukacsm@mmi.hu.

MOHAČ – Antunovo. Šokačka čitaonica i Hrvatska samouprava grada Mohača u subotu, 13. lipnja, u župnoj, nekadašnjoj franjevačkoj crkvi priređuje svečanost u povodu blagdana Svetog Antuna Padovanskog – obavijestio nas je predsjednik šokačke udruge Đuro Jakšić. Okupljanje je u 16 sati ispred Čitaoničine zgrade, nakon čega slijedi mimohod do crkve, a zatim u 17 sati misno slavlje na hrvatskom jeziku. Program završava prigodnim kulturnim programom u kojem nastupaju KUD «Mohač», Dječja skupina Šokačke čitaonice, Pjevački zbor «Orašje» iz Vršende i Tamburaški orkestar «Šokadija» iz Mohača.

Prihvaćena bilanca Croatice Kft-a

Sukladno odredbama Croaticina Nadzornog odbora, 22. lipnja održana je sjednica pod predsjedanjem Marije Pilšić. Nadzorni odbor čini pet članova, tri (Marija Petrić, Štefan Krizmanić i Jozo Solga) delegirani sa strane Skupštine HDS-a i dva (Marija Pilšić i Mišo Šarošac) delegirani sa strane Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj. Sjednici se odazvalo četiri člana, Marija Petrić bila je odsutna, a nazočili su joj i predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednik Saveza Joso Ostrogonac, te Croaticin ravnatelj Čaba Horvath. Nakon prihvaćanja dnevnoga reda prišlo se prihvaćanju neprofitnog izvješća i prihvaćanju bilance za 2008. godinu, s tim da je prije Čaba Horvath naveo kako je priložio pismenu dopunu i revizorsko (nadgledničko) izvješće te je dao usmenu dopunu u kojoj je naglasio kako je poduzeće u 2008. godini, koja i nije bila najbolja jer je bilo malo narudžaba udžbenika, uspjelo dobro poslovati i nije bilo teškoća s likvidnošću, pa se nada kako će sličan uspjeh u poslovanju poduzeće imati i u ovoj godini. Nakon rasprave jednoglasno je prihvaćena Croaticina bilanca za 2008. godinu. Glede prodaje sadašnjih i kupnji novih nekretnina upoznat je Nadzorni odbor s veličinom ponuda za kupnju. Konkretna ponuda od 26,5 milijuna forinti dobivena je od Državne samouprave Srba za sto četvornih metara, te se prodaje još 35 četvornih metara za osam milijuna, ukupno 35 milijuna forinti. Za prostore na drugom katu ima ponude, ali se još uvijek ne vidi 100-postotno jamstvo za njezino pokriće. Nove bi se nekretnine mogle kupiti za 135 milijuna forinti.

MOHAČ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Mohača, kako kazuje predsjednica samouprave Marija Barac Németh, i ove se godine hodočasti i turistički putuje u matičnu domovinu. Hrvatska je samouprava putem natječaja kod Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine dobila dio sredstava kojima će osigurati putne troškove sudionika puta koji sami uplaćuju troškove šestodnevno boravka u Hrvatskoj. Hodočašće se planira od 15. do 20. kolovoza, a po praksi iz prošlih godina očekuje se pedesetak putnika. Putuje se u marijansko svetište na Trsat, posjetit će se otok Krk i mjesto Baška te crkvice Svete Lucije u kojoj je Baščanska ploča. Dio je to iz bogatoga programa koji je sudionicima puta organizirala Hrvatska samouprava uza stručno vodstvo.

Razgovor s Tiborom Radićem, novim ravnateljem Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta «Zavičaj» u Vlašićima

U Zavičaju ostvareno više od dvjesto noćenja do kraja svibnja

Tibor Radić rođen je u Pečuhu od oca Hrvata i majke Mađarice, pohađao hrvatsku dvojezičnu gimnaziju u Budimpešti, te diplomirao 1995. g. kroatistiku na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Već kao apsolvant počeo je raditi na policiji u Pečuhu, dalje se školovao na tom polju i 1998. g. prešao na odjel za unutarnji nadzor pri Ministarstvu unutarnjih poslova. Otac je dvoje djece. Sin, koji živi s njim, pohađa dvojezičnu osnovnu školu u Pečuh. Član je Udruge hrvatskih vinogradara, Matice hrvatske i Ogranka Baranjske županije Saveza Hrvata u Mađarskoj. Bio je prvoligaški nogometaš Ferencvaroša. Odlukom Hrvatske državne samouprave, na skupštini 28. veljače 2009. izabran je za novog ravnatelja d. o. o. «Zavičaj»; svoju novu dužnost započeo je 1. travnja 2009. g.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Prema prvoj diplomu, vi ste pedagog, radili ste kao policajac, a sada ćete iskušati i turizam. Odakle zamisao da se natječete za ravnatelja «Zavičaja»?

– U turizmu treba raditi s ljudima, pedagoška diploma upravo govori o tome, a u policiji također. Osim toga u policiji moj zadatak je bio kontaktiranje s Hrvatskom i Slovenijom, organizirati i primiti delegacije, sve srediti za njihovo primanje, sve uskladiti. Kada je naša ekipa iz Mađarske putovala nekamo, onda sam opet sređivao organizacijske poslove, nabavio smještaj, naručio hranu, zakazao sastanke, priredio forume, trebalo je sve točno usuglasiti. Točnost je bila vrlo važna, sve je trebalo ići na minutu, trebao sam naučiti preciznost, jedan se program oslanjao na drugi. To sam radio više nego deset godina, i zato sam mislio da turistički poslovi nisu toliko strani od mene. Naravno, voditi jedan takav centar i odmaralište vrlo je razgranat posao, trebat ću još mnogo toga naučiti, postupno se uhodati i pokušat ću to što bolje raditi.

Bilo je više kandidata za ravnatelja, ipak je vaš natječaj uspio. Što ste uvrstili u natječaj?

– Pokušao pripremiti konkretan natječaj, nisam pisao općenito o zadacima i ciljevima, mislim da je to po samome sebi razumljivo, kome i čemu treba da služi taj prosvjetni centar i odmaralište. Više sam se usredotočio na gospodarenje odmarališta, jer ciljeve možemo lijepo napisati, ali jedan takav objekt mora imati i svoje prihode, mora imati što više gostiju, i tada ćemo uspjeti ostvariti i mnoge druge sadržaje koje služe hrvatskoj zajednici. U svoj natječaj upisao sam na koji bi se način moglo ostvariti što više noćenja, kako bi se moglo privući što više gostiju. Nabavio sam dosta pisama namjere o ljetovanju.

Jeste li prije primopredaje boravili u odmaralištu i kako vam se ono sviđalo?

– Da, bio sam kao gost svake godine više

Slijeva Tibor Radić

puta, i bio sam zadovoljan sa smještajem i sa hranom, tadašnji ravnatelj korektno se odnosio prema nama gostima.

Kako je bilo kada ste preuzeli zgradu kao voditelj objekta?

– Nisam znao kakva je situacija, čuo sam da je bura oštetila krov, ali na primopredaji sam se gotovo prestrašio kada sam vidio štete. Bura je odnijela krov, inače čudio sam se kako su mogli na Pagu, gdje je poznato da su vrlo česti jaki vjetrovi, napraviti krov od šindre, to je bilo svim stručnjacima smiješno. Zbog prokišnjavanja bilo je i drugih kvarova: smočeni zidovi, postelje, pod, tepisoni, puknuta cijev, u hladnjači podzemna voda prodirala gore, do koljena smo gazili u vodi. Odmah sam trebao krenuti na popravak, jer od 1. svibnja su već dolazili prvi gosti. Šteta je iznosila 150-ak tisuća kuna, od čega je Croatia osiguranje isplatilo tek 66.000 kuna. Dakle dali smo popraviti krov od trnite, sada je i betoniran i bit će siguran. Žlijeb (oluk) smo morali popraviti jer su cijevi bile

puknute, imali smo bojler u kvaru, negdje nije bilo struje, već i usput je pukla cijev vodovoda, trebalo je popraviti internetsku mrežu, i zadnji puta u pol noći pozvonio alarmni sistem protupožarni, pa par minuta kasnije i alarmni sistem protiv provala, 3 sata je uzbuha trajala, ustvrđeno je da ni jedan sustav ne valja, popravak zakonito priznatog sutava će otprilike koštati 17.000 kuna, a i da ne nabrajam još manje štete (Popravak ograde – traktor iznio južnu stranu ograde-, usisavači u kvaru, pelilice, ledomat, hladnjače). Hitno je trebalo nabaviti dozvolu za septičku jamu od Hrvatskih voda, što smo uspjeli produžiti do rujna, a poslije će trebati odlučiti za drugo rješenje. Bilo je mnogo kvara, ali d. o. o. nije imalo ni kune, sve te obnove uspio sam srediti bez ijedne kune preko svojih veza. Ljudi su mi dali uslugu na moju časnu riječ i njima sam jako zahvalan jer jedino smo tako mogli profunkcionirati u svibnju. Uspjeli smo i plažu očistiti. U tome smo imali svesrdnu podršku mještana ovog kraja koji su nam uz radnu snagu dali i alat za čišćenje. Gosti koji su bili u petom mjesecu od tih problema ništa nisu primijetili, vrlo su se dobro osjećali, u knjigu gostiju upisali su svoje doživljaje koje su vrlo pozitivne.

Kako su u tijeku rezervacije?

– Trebam reći da Zavičaj još nikada tijekom svoga djelovanja nije uspio ostvariti toliko noćenja u svibnju, mi smo već sad ostvarili više od 200 noćenja, a za lipanj, srpanj, kolovoz rezervirano je 70-ak posto. Neki su već isplatili i cijelu svotu. Sada pregovaramo i s jednom turističkom agencijom koja bi željela sve slobodne kapacitete rezervirati. Ako se to ostvari, onda ćemo stopotno iskoristiti mogućnosti za ovu godinu, odmaralište će do rujna funkcionirati s potpunom popunjenošću. Naravno, želio bih

postići da odmaralište tijekom cijele godine bude iskorišteno. Iskoristim sve svoje veze i poznanstva, već sam razgovarao s jednim profesorom likovne akademije iz Zagreba i Splita, koji bi htio dovesti ovamo studente i da tu slikaju. Volio bih da se kod nas održavaju književne večeri, kulturni programi. U pregovorima sam sa Sindikatima Policije Mađarske, Hrvatske, Makedonije, Crne Gore, Slovenije, koji su svi zainteresirani, ovog mjeseca 24-26. lipnja će imati međunarodnu konferenciju u Satoraljaújhelyu, kamo su i mene pozvali. Upoznao sam se s čelništvom naselja Vlašića i Paga, s vodstvom i ravnateljem policijske uprave u Pagu, bio sam kod biskupa. Postupno se upoznajem s mještanima Vlašića. Mislim da se moram prilagoditi njima jer bez njihove pomoći teže funkcionira odmaralište. Prilikom raznih poslova oko objekta uvijek zapošljam mještane, jer to je u interesu Zavičaja. Vrlo je važno da turistima koji očekuju više od sunčanja i kupanja nudimo i neke druge sadržaje. Na otoku ima maslinika, pa sam se dogovorio s vlasnicima da kada dođu grupe, da ih vodimo na mjesto kako bi upoznali izradu maslinova ulja. Također sam razgovarao s osobom koja ima poduzeće za prijevoz i krstarenje, da organiziramo izlete za goste. Uspostavio sam kontakt i s Hrvatima iz Srbije i Bosne i Hercegovine, te im ponudio mogućnost ljetovanja kod nas. Imam i neke veće planove. Pokušat ćemo se kandidirati i za europske fondove. Ministarstvo gospodarstva ima program priključivanja otoka. U okviru toga želimo izraditi projekt za objekt biotermičke energije, čime bismo osigurali energiju za naš objekt, te kanimo izgraditi multifunkcionalnu sportsku dvoranu koja bi također funkcionirala geotermičkom energijom (priprema dokumentacija i izrada natječaja je već započeta, rok kandidi-

ranja je 1. rujna 2009 g.). Postupno se upoznavam s mještanima Vlašića. Mislim da su odnosi između nas više nego zadovoljavajuće, ovih dana su me potražili roditelji – kad se pročulo glas što sam igrao nogomet u Ferencvarosu da treniram djecu iz Vlašića i učim ih na nogomet (Već 10 dan počeli smo sa treninzima, utemeljenje omladinskog kluba je u tijeku, imamo poziv iz Njemačke na nogometni tulum).

Na posljednjoj sjednici tražili ste novčanu pomoć od HDS-a.

– Da, radi se o predujmu od pet milijuna forinti za rješavanje onih problema što sam već naveo, a trebalo je riješiti klimatizaciju zgrade ako želimo raditi sa 100-postotnim kapacitetom; trebalo je kupiti postelje jer su se neke upropastile zbog prokišnjavanja krova. Taj će novac biti vraćen. Pored gore navedenih teškoća i financijskih nestašica moram istaći, da od postojanja Zavičaja d.o.o. prvi puta nije u minusu kod Porezne uprave Republike Hrvatske nego u plusu što smo postigli prije dva tjedna – dugove od zadnjih godina – 26.000 kuna smo uspjeli isplatiti i sada već raspolažemo i s klimatizacijom u potkrovlju, što znači da od 05. lipnja naši dragi gosti koji žele boraviti u apartmanima na 3. katu, udobno mogu ljetovati u našem Zavičaju. Prema računanjima, trebalo bi plus 900 noćenja ostvariti od prijašnjih godina, i onda bi Zavičaj uspio zaključiti godinu s tzv. pozitivnom nulom, naime zna se da je prošla godina zaključena s deficitom.

Ima li za to izgleda?

– Radit ću na tome. Pokušat ću organizirati što više sadržaja i programa za naše goste. U petom mjesecu smo već imali dva puta folklornu zabavu, Duo Kumpanji iz Paga, i Omladinska folklorna plesna grupa Furječke u suradnji sa Hrvatskom turističkom zajednicom u Pagu je gostovali u Zavičaju, svaki puta je bilo više od 100 gostiju. Iskoristio bih ovu priliku da kažem da će u Zavičaju gostovati 12-14. lipnja tamburaški orkestar Podravka, a početkom kolovoza Pinkica, na koje zabave čekamo naše drage goste i prijatelje i iz Mađarske.

„Ja ću pisati, drugi neka vladaju!“ – Ivan Golub

Jubilarni, 20. pjesnički susreti u Drenovcima i ove su godine okupili velik broj pjesnika, među njima bio je i hrvatski pjesnik iz Mađarske Stjepan Blažetin. Pjesnici su čuđenje u svijetu, napisao je pjesnik, i imao je pravo jer bez pjesnika bili bismo siromašniji za upitanost i začuđenost svijetom i njegovom bitnošću. Tako je i otvarajući ovogodišnje susrete, Stjepan Tomaš kazao: „A. B. Šimić je rekao da su pjesnici čuđenje u svijetu, a ja mislim u svijetu možda, ali u Drenovcima nisu“. I doista je tako. Okupilo se četrdesetak hrvatskih pjesnika, od Zvonimira Baloga do Anke Žagar, najuglednija pjesnička imena suvremenoga hrvatskog pjesništva koji su dva dana čitali svoje stihove učenicima, i sudionicima Središnjega književnog sijela u drenovačkom domu kulture. Laureat je 20. pjesničkih susreta u Drenovcima Ivan Golub, sveučilišni profesor, pjesnik, književnik i povijesni znanstvenik... On je iz ruku doajena hrvatskoga pučkog pjesništva Drenovčanina Đuke Galovića primio Povelju „Visoka žuta žita“ za sveukupni književni opus i trajni doprinos hrvatskoj književnosti te statuu „Duhovno hrašće“. „Prepoznao sam da je moje poslanje ono što je Bog htio kada mi je kao Golubu dao golubinje pero da pišem i radim. Odricao sam se mnogo čega, zahvalio na ponudama. Ja ću pisati, drugi neka vladaju

– rekao je laureat Ivan Golub. Predstavljanje knjige „Ucjena Mirka Jirsaka“ i okrugli stol o njemu pobudili su zapažen interes i sudionika i poštovatelja pisane riječi. Mirko Jirsak (1909–1999) prvu je zbirku objavio prije 80 godina u Virovici. „Moj je otac bio pjesnik Slavonije, lirski pjesnik, pjesnik pejzaža, slavonskih šuma i ravnice. Od svojih juvenilija sazrijevao je – mogu reći – u univerzalnog pjesnika koji nikada nije zaboravio svoju Slavoniju. Iza njega je pet zbirki, a skup u Drenovcima osvijetlio je dio njegova stvaralaštva“, napomenuo je Predrag Jirsak. Na 184 stranice objavljeni su kraći prozni tekstovi Mirka Jirsaka, o komu su na okruglom stolu govorili književnici i stručnjaci iz Hrvatske te Poljske, Joanna Rekas, i Mađarske, Stjepan Blažetin. Pjesniku Miroslavu S. Maderu Umjetnički odbor 20. Pjesničkih susreta u Drenovcima dodijelio je priznanje „Duhovno hrašće“ kao pjesniku iz Slavonije za najbolju objavljenu zbirku između dvaju Susreta. Predstavljena je i knjiga „Drenovačka antologija hrvatskog pjesništva“ priređivačice Sanje Jukić, koja je uz Gorana Rema i Gorana Pavlovića to vrijedno izdanje u Drenovcima i predstavila. Jubilarni, 20. susreti završili su Središnjim književnim sijelom.

uredništvo

Dani Ivana Mažuranića

Međudržavni i međunarodni znanstveni skup *Dani Ivana Mažuranića (1814–1890) u Crnoj Gori 2009* održat će se u organizaciji Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku i uz potporu Hrvatsko-crnogorskoga društva prijateljstva „Croatica-Montenegrina“, a u supokroviteljstvu Sabora Republike Hrvatske, Skupštine Crne Gore i svih ustanova znanosti i kulture obju republika. Znatan je to projekt. Spomenuti Dani imaju osobito značenje i za Hrvatsku i Crnu Goru. Skup će biti održan na Cetinju od 27. rujna do 1. listopada, a cilj mu je vrednovanje svekolike povijesne i kulturološke baštine Ivana Mažuranića. Ivan Mažuranić u svom remek-djelu „Smrt Smil-age Čengića“ ispjevao je najveći i najdublji pjesnički prikaz otpora Crnogoraca prema vjekovnoj borbi za „čast i slobodu“.

Četiri sestre, tri pjevačka zbora

Na Susretu hrvatskih crkvenih zborova, koji je na drugi dan Duhova, 1. lipnja, priređen u Kačmaru, četiri sestre Rogač pjevale su u tri pjevačka zbora. Slijeva Aga (Dušnok), Margita (Baja), Gizela (Baja) i Eva (Aljmaš).

Trenutak za pjesmu

Ivan Golub

Dar

Dao si mi da jesam
dok blistale su zvijezde.
Dao si mi da jesam
dok bio je dan, najdulji dan.
Dao si mi da jesam
dok se sa stabla (grane) otrgnuo list.
Dao si mi da jesam.

A da mi nisi dao
ne bih ni znao
da sam (postojati) mogao
(mogao) otrgnuti tratinčicu na travnjaku,
oprčtati stazu do škole,
naučiti pisati,
i pisati pjesme.
I ne bi mi moglo biti žao
što ne bih postojao.
Dao si mi da jesam
Ti koji se zoveš Ja Jesam,
koji jesi na nebesih.

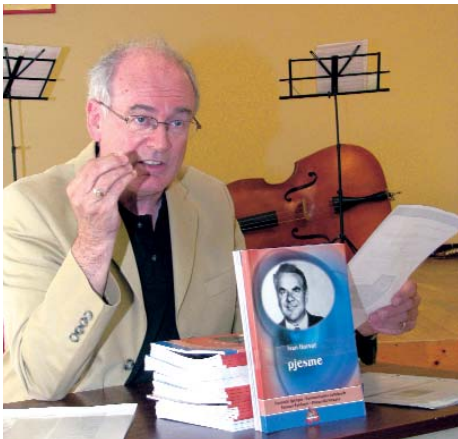

Scientia Podravina

Povijesno društvo Koprivnica objavilo je 22. broj svoga glasila Scientia Podravina. U časopisu objavljeni su i zanimljivi prilozima, među inima i razgovor s Rankom Pavlešom, koji govori da Društvu nedostaju radovi o imenima i prezimenima kroz povijest te o povijesti pojedinih osoba i obitelji svoga grada. Čitatelji dobivaju uvid i u djelatnost Mare Puškarić, najpoznatije hrvatske naivne slikarice. Đuro Franković objavljuje podulji uradak pod naslovom „Zaboravljeni toponimi Lukovišća“, bogato argumentirani s raznim pučkim predajama, te kao zanimljivost navodi da su podravski Hrvati u Mađarskoj u nazivima mjestopisa označili sakralni prostor, naime u njima se podjednako očituje poganski i kršćanski sakralni prostor. Ranko Pavleš donosi prilog Podravske Sesvete u srednjem vijeku. Povijesno društvo Koprivnica organizira i znanstvene skupove, primjerice „Molve – ljudi, selo i okoliš u dugom traja-

nju“. Održan je i znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem „Gospodarska povijest Koprivnice i Podravine“. Hrvoje Petrić traži odgovor na pitanje „Što istražuje ekohistorija ili povijest okoliša?“ te donosi prilog „O praznovjerju i progonima «vještica» u Koprivnici u 17. stoljeću“, naime još davne 1676. godine uime gradskog poglavarstva fiskus Antun Večeti pokrenuo je parnicu protiv Ivana Prosenjaka zbog kletve i prizivanja vruga. U jednom kasnijem procesu, uz ostalo, zabilježeno je: „... ženi se vrug skazal vu betegu, bil je v muškumu kipu, mlad 12 leta“ te da „copernju mast zna delati“, a pajdašice „letale su po zraku i mazale se coprnjom maščom pod pazuhom“. Osim više zanimljivih priloga uredniku Mirku Lukavskom nije promaklo prisjetiti se Branke Vrabec, glumice Gradskog amaterskog kazališta, o kojoj je prilog pripremila Dijana Sabolović-Krajina. (Franković)

Horvatove Pjesme i na Undi

Dr. Robert Hajszan s najnovijim izdanjem, koje je zvanredno važno za Gradišćanske Hrvate u Ugarskoj

Kad je Djuro Vidmarović prilikom prezentacije svoje najnovije knjige u Koljnofu malo ogorčeno rekao da gradišćanska sela u Ugarskoj ne pokazuju previše interesa za Pjesme Ivana Horvata, koje su svitlo dana ugledale u posebnom izdanju Panonskoga instituta Pinkovca, onda smo krenuli u akciju s ciljem da bar na oni mjesti upoznaju ovo izdanje kade je živio i djelovao Židanac Ivan Horvat, etnograf i pjesnik. Tako smo dospili u minulim mjesecima u Čepreg, Hrvatski Židan, a zahvaljujući organizaciji Marije Fülöp-Huljev, 28. majaša, u četvrtak, se je Panonski institut, u zastupništvu peljača dr. Roberta Hajszana i potpredsjednika Franja Ostovića, prvi put prezentirao i na Undi. U ovom sridnjegradišćanskom selu je kot farnik služio Ivan Horvat od 1967. do 1974. ljeta, otkud je prošao u Budimpeštu, ostavljajući za sobom i

dušobrižništvo. Kad je dr. Robert Hajszan prešao publici nekoliko pjesama i dio od Vidmarovićeve recenzije, nazočni su još vridnim podacima komentirali Horvatovo malo pozabljeni žitak u našem kraju. Franjo Guzmic, načelnik sela, je u svojoj pozdravnoj riječi zamolio i goste da u par riječi predstavljaju i Panonski institut ter njegovo djelovanje jer da je zapravo ovo prvo spravišće Undancev s PAIN-om, koji je utemeljen 1993. ljeta u Pinkovcu i bavi se znanostu, kulturom, umjetnošću, a i politikom ovoga prostora. PAIN je u minuli ljeti jur proputovao Hrvatsku, Slovačku, Sloveniju, Bosnu i Hercegovinu, Vojvodinu, a i Ugarsku. Zato i ovom prilikom nisu zabili donesti najvažnije svoje izdanje, Panonski ljetopis, što su zajedno s jur spomenutom pjesničkom zbirkom poslije susreta mogli besplatno dobiti zeti i Undanci.

Ovde moramo još spomenuti i smanjeni tamburaški sastav „Veselih Gradišćancev“, koji je pod peljanjem Viole Unger-Alasz posebnim muzičkim doživljajem podario ne samo goste nek i nazočne domaćine.

Sljedeći „nastup“ Panonskoga instituta je predviđen u Kisegu 15. juna, u pondiljak, početo od 19 uri u Hrvatskom klubu.

-Tiho-

ZAGREB – Znanstveni skup „Hrvatski identitet“ održan je svibnja mjeseca u Zagrebu, u organizaciji Matice hrvatske. Na skupu su hrvatski znanstvenici, stručnjaci za dizajn i promidžbu te predstavnici gospodarstva raspravljali o tome što čini hrvatski identitet, treba li ga mijenjati i kako ga očuvati u uvjetima globalizacije i pristupanja Hrvatske u članstvo EU-a. Teme skupa: moć identiteta, kriza nacionalnih identiteta, nacionalni identitet u doba globalizacije, stvaranje konkurentnog identiteta, identitet na prijelomnici itd. U pozivu za sudjelovanje na znanstvenome skupu navodi se – za razliku od Amerikanaca koji prilično jasno poimaju svoj identitet – kad bismo građanima Hrvatske postavili pitanje što je njihov identitet, dobili bismo prilično različite i neujednačene odgovore. „Činjenica je da čak ni u hrvatskoj literaturi o toj problematici ne možemo pronaći usklađene i jasne odgovore, pa se može zaključiti kako Hrvati još nemaju jasne predodžbe o vlastitom identitetu kojim bi se mogli predstaviti svijetu i po kojem bi ih drugi mogli prepoznavati“. Navodi se i napominje da – budući da je Hrvatska pred ulaskom u EU – posljednji je trenutak da o nacionalnom identitetu postignemo sporazum.

MIŠLJEN – U tom je selu 27. lipnja točno u podne posvećenje kapelice koju su sagradili mišljenski Hrvati na čelu s tamošnjom Hrvatskom samoupravom. U programu posvećenja sudjeluje KUD Ladislava Matušketa iz Kujinja.

BUDIMPEŠTA – U suorganizaciji budimpeštanske Palače umjetnosti i Veleposlanstva Republike Hrvatske, 12. lipnja (petak) s početkom u 17 sati na festivalskom trgu Palače umjetnosti (Budimpešta IX, Kondor M. u. 1) bit će otvorenje izložbe ostavštine umjetnika Lovra von Matačića. Nazočne će pozdraviti András Csonka, zamjenik generalnog direktora Palače umjetnosti, mr. sc. Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, prof. dr. Eva Sedak, Zaklada Lovro & Lilly Matačić te Mihály Meixner, glazbeni urednik. Izložke je osigurala zagrebačka Zaklada Lovro & Lilly Matačić. Izložba se može pogledati do 30. lipnja.

JUD – Hrvatska manjinska samouprava i KUD Ladislava Matuška iz Kukinja u subotu, 13. lipnja, organiziraju pješačko hodočašće u Jud (Đud). Okupljanje je kod kukinjske crkve ujutro u 4 sata i 30 minuta, a sveta je misa judskoj crkvi s početkom u 11 sati. Nju predvodi župnik István Horváth.

PEČUH – U organizaciji Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Instituta za slavistiku, Slavističkog odbora pri Regionalnom središtu Mađarske akademije znanosti, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Društva mađarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj, 12. lipnja s početkom u 14 sati u zgradi Regionalnog središta Mađarske akademije znanosti u Pečuhu održat će se svečana sjednica posvećena životu i stvaralaštvu Miroslava Krležu. U programu predavanja će imati Jolan Mann (Zagreb–Budimpešta), Janja Prodan (Pečuh), Stjepan Blažetin (Pečuh) i Eliza Gerner (Zagreb).

BUDIMPEŠTA – U HOŠIG-ovoj sportskoj dvorani (Budimpešta XIV, Kántorné sétány 1–3) 13. lipnja s početkom u 10 sati bit će održan Nogometni turnir „In memoriam Stipan Pančić – Budimpešta 2009“. U 9 sati je otvorenje i ždrijeb te kvalifikacija u skupine „A“ i „B“, od 12 sati objed za one koji su već odigrali sve utakmice, od 15 do 16 sati odmor, a poslije četvrtzavršnica, utakmice za 3. mjesto i završnica. Od 19 sati je večera i zabava uz sastav „Pinkica“ iz Petrovoga Sela. Na nogometnom turniru sudjelovat će nogometne momčadi iz Budimpešte (mladi i veterani), Santova, Dušnoka, Veleposlanstva Republike Hrvatske, Zale, Kačmara i Trogira. Nogometni su turnir organizirale i potporu dale Hrvatska samouprava grada Budimpešte, Hrvatska samouprava iz Majdana i Hrvatska samouprava Novoga Budima.

Aljmaš

Sjećanje na hrvatskoga narodnog pjesnika Antu Miroljuba Evetovića

Obilježena 15. obljetnica suradnje Aljmaša i Bizovca

Već po običaju, misnim slavljem na hrvatskome jeziku, koje je ove godine predvodio msgr. dr. Andrija Kopilović iz Subotice, prigodnom svečanošću, polaganjem cvijeća, te kulturnim programom i balom, u subotu, 30. svibnja, u aljmaškoj župnoj crkvi obilježen je već tradicionalni Spomen-dan Ante Miroljuba Evetovića, koji se slavi od 1988. godine. Tada je naime u organizaciji bunjevačkog Divan-kluba, pokraj župne crkve postavljena kopija subotičkog poprsja, koje je 1936. izradio glasoviti hrvatski kipar Ivan Meštrović. Od njezina utemeljenja 1995. godine, mjesna Hrvatska manjinska samouprava suorganizator je priredbe koja se priređuje svake godine povodom obljetnice njegova rođenja.

Nakon mise koja je uljepšana pjevanjem župnoga crkvenog zbora, te molitvom vjernika učenika hrvatske predmetne nastave, u izvornoj bunjevačkoj nošnji, kraj župne crkve ispred Miroljubova poprsja održana je prigodna svečanost. U ime organizatora okupljene goste, uzvanike i predstavnike prijateljskih naselja grada Aljmaša pozdravila je predsjednica Valerija Petrekanić Koszó. Svojom nazočnošću slavlje su uveličali generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, predsjednik Županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, predsjednica bačvanskog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković, te neko-licina predsjednika hrvatskih samouprava bačvan-skih naselja.

Ona se ukratko osvrnula na život i djelo te na značaj hrvatskoga narodnog pjesnika, svećenika koji je rođen 12. lipnja 1962. u Aljmašu, a umro 24. veljače za župnikovanja u Valpovu. Podsjetila je da je on prvi naš književnik koji je surađivao i u zagrebačkim listovima i časopisima, pa si je svojim stvaranjem stekao i glas hrvatskoga pjesnika.

U povodu tradicionalnog prisjećanja na istaknutog rodoljuba, pjesnika, svećenika i kulturnog djelatnika Antu Miroljuba Evetovića, rodom iz Aljmaša, povodom obljetnice rođenja i polaganja cvijeća okupljenima se obratio i predsjednik Hrvatske državne samouprave. Prije svega Mišo Hepp čestitao je Hrvatskoj manjinskoj samoupravi što svake godine uspješno priređuje ovaj spomen-dan prigodom obljetnice Miroljubova rođenja, 12. lipnja, uz ostalo nadovezavši se na riječi predsjednice Hrvatske samouprave, kako nas je uvijek sve manje.

«Pobrinimo se za to jer čini mi se da je ovo mjesto još ono gdje bi se moglo oživiti ne samo običaje nego i pojačati nastavu hrvatskoga jezika u školi, pa bi nas onda bilo i više» – reče uz ostalo Hepp ispred Miroljubova poprsja. Kako još reče, to nije tako samo u Aljmašu, nego, nažalost, i u drugim našim naseljima. Po njemu, rekao je uz ostalo i na mađarskom jeziku, aljmaški bi Hrvati zaslužili da im gradska samouprava posveti još više pažnje, te pokrene još intenzivnije učenje hrvatskoga jezika.

Na svečanosti je izvedena i jedna od najljepših Evetovićevih pjesama pod naslovom

Članice domaćeg KUD-a „Zora”

Misno slavlje predvodio je msgr. dr. Andrija Kopilović

Poprsje Ante Mirosluba Evetovića, djelo glasovitoga hrvatskog kipara Ivana Meštrovića

Jorgovane, jorgovane objavljena prvi put 1898. u zagrebačkom Vijencu, koju je još iste godine uglazbio hrvatski glazbenik F. S. Vilhar. Sjećanje je završeno svečanim polaganjem vijenaca okupljenih uzvanika i predstavnika prijateljskih naselja, a cvijeće je položio i Miroslubov rođak Stipan Evetović, koji svake godine redovito sudjeluje aljmaškoj svečanosti.

Vijenac je osim drugih položio i bizovački donaćelnik Ilija Turalija, koji je tijekom prijepodneva nazočio susretu prijateljskih naselja, prilikom kojega je obilježena 15. obljetnica potpisivanja sporazuma o prijateljskoj suradnji između Aljmaša i Općine Bizovac u Hrvatskoj te slovačkog Velkog Medera (Nagymegyér). Kako nam tom prigodom uz ostalo reče, uspješna suradnja ogleda se na kulturnom, sportskom i vjerskom polju, redovitom razmjenom posjeta u povodu svih bitnih nadnevak a događaja vezanih za Aljmaš i Bizovac.

Na pitanje kakve su mogućnosti da se ova suradnja obogati možda i novim sadržajima ubuduće, bizovački donaćelnik nam reče kako najvažnije mjesto ima upravo suradnja s

ovdašnjom hrvatskom zajednicom. Uvjeren da će vjerojatno biti više vremena za kulturu i šport, za neke rekreativne sadržaje, kroz nogomet i drugo. Primjerice već u lipnju u Aljmaš dolaze bizovački ribiči na ovdašnje županijsko natjecanje bačkih Hrvata. «Na sve obljetnice naših udruga dolaze i predstavnici grada Aljmaša, vatrogasna društva, športska i kulturna društva, a mi smo već nekoliko puta gostovali s našim KUD-om i cjelovečernjim programom – reče nam na kraju gospodin Turalija, naglasivši kako se osjećaju već kao kod kuće, a on sam osobno već 14-15 puta bio je u Aljmašu.

Popodne u 16 sati u mjesnom domu kulture, već po tradiciji, upričilen je i prigodni kulturni program u kojem su nastupili KUD «Zora», dječja skupina iz vrtića, njemački KUD te Klub umirovljenika iz Aljmaša i gosti, KUD «Kolo» iz Tompe.

Spomen-dan, kao i uvijek, završio je hrvatskim balom u gostionici «Žuto ždrijebe», a za dobro raspoloženje, koje je potrajalo do zore, ovaj put pobrinuo se Orkestar «Čabar» iz Baje.

Tekst i slika: S. B.

Igranka u Gari

U organizaciji mjesnog doma kulture, 29. svibnja od 20 sati u Gari je priredena bunjevačka igranka, to jest ples. Glavni je cilj priredbe, koja je potrajala uz veselje sve do zore, bio predstavljanje rada dviju plesnih skupina. Goste je zabavljao Orkestar Bačka.

Osim djelovanja mjesnog KUD-a, po uzorku Baškutske formacije, koju je nedavno i Hrvatski glasnik predstavio, na početku 2009. godine i u Gari su osnovane dvije plesne skupine radi učenja, uvježbavanja hrvatskih i drugih južnoslavenskih plesova.

Jedna se skupina smatra naprednom, ona se okuplja svakog petka od 19 sati u garskom domu kulture pod vodstvom Ilije Stipanova iz Santova – najviše puta – uz pratnju dva svirača: Zorana Barića na harmonici i Erharda Bendea na premici. Oni vježbaju uglavnom novije, suvremene plesove.

Druga skupina, takozvana početna, održava svoje susrete svake subote od 18 sati pod vodstvom Mirjane Rudić Keresteš, bivše voditeljice garskoga KUD-a. Njezini su članovi počeli svoj rad s učenjem starih bunjevačkih plesova, a kasnije su proširili krug i s drugim hrvatskim i makedonskim plesovima.

Obje su skupine sastavljene od tridesetak članova raznih naraštaja, od mladih do starijih iz Gare, a ima ih sve više i iz okolnih naselja. Članstvo je i nadalje otvoreno za sve ljubitelje naših plesova, koji se žele pridružiti.

Martin Kubatov

Javna tribina u Kečkemetu

Nastaviti na dosadašnjoj razini, te bolje se upoznati s hrvatskim naseljima i zajednicama u Bačkoj

Prema godišnjoj zakonskoj obvezi, Vijeće Hrvatske manjinske samouprave grada Kečkemeta nedavno je održalo javnu tribinu na kojoj su podnesena izvješća o radu i financijama za 2008, te o planovima za ovu godinu, a na kojoj se okupilo 13 građana-birača. Kako nam reče predsjednik Stipan Šibalin, nakon izvješća poveden je razgovor o tome kako su lani pokrenuli vježbanje hrvatskoga materinskog jezika, te da bi to ove godine na neki način valjalo proširiti. Rečeno je uz ostalo kako bi bilo dobro da gradska kablovska televizija ponovno omogući emitiranje programa Hrvatske televizije u Kečkemetu, a da bi se kečkemetska gradska televizija više trebala pozabaviti kečkemetskim manjinskim pitanjima.

Što se tiče programa koje smo dosada organizirali, složili smo se da od ovog nivoa nije slobodno pustiti, nego na toj razini treba nastaviti i ubuduće, i ove i iduće godine. Svakako bi se trebalo više angažirati da se nađe jedan prijateljski grad u Hrvatskoj, stoga ćemo nešto pokrenuti i na tome polju. Uskoro organiziramo put u prapostojbinu bunjevačkih Hrvata, ali je isto tako bilo riječi i o tome da se upoznaju i naša sela, na način kako smo to nedavno organizirali u Kačmar i Santovo, kako bi se upoznali s našim naseljima, s tamošnjim manjinskim radom i našim zajednicama – reče nam Stipan Šibalin o planovima.

Skupina kečkemetskih Hrvata i njihovih simpatizera prigodom nedavnog boravka u Santovu, u organizaciji Hrvatske samouprave grada Kečkemeta

Obnovljene „kraljice” i danas se izvode u Mohaču, Santovu i Kačmaru

Najpoznatiji duhovski običaj „kraljice”, koji se povezuje s praslavenskim obredom, stari je hrvatski narodni običaj s prepoznatljivim društveno-obrednim i magijsko-apotropejskim elementima. Mnogi ističu ulogu duhovskog običaja „kraljica” u očuvanju hrvatske nacionalne svijesti, a njihova odjeća (sablja, barjaci, okićeni kalpaci) i nazivi kraljica, ban, banica, barjaktari, i jezik kraljičkih pjesama potvrđuju sjećanje na nekadašnji vojnički, graničarski život, na dio prošlosti našega naroda.

„Kraljice” su nekada bile proširene u podunavskih Hrvata, a do sredine dvadesetoga stoljeća bile su poznate u gotovo svim bunjevačkim naseljima u mađarskom dijelu Bačke: u Aljmašu, Čavolju, Gari, Sentivanu, Kačmaru, na Mateviću i Vancagi te u Baji, te u jedinom šokačkom naselju Santovu. Običaj „kraljica”, s manjim prekidima, očuvao se do danas još samo u Santovu i Kačmaru, a prije tri godine obnovljene su i šokačke „kraljice” u Mohaču.

Kao što je običaj, na prvi dan Duhova, u nedjelju, 30. svibnja, u nekadašnjoj franjevačkoj crkvi u Mohaču održano je misno slavlje na hrvatskom jeziku, a nakon mise članovi dječje folklorne skupine Šokačke čitaonice, pod vodstvom Beate Janković, koja ih je uvježbala, običaj su prikazali ispred župne crkve, a zatim i u gradskome socijalnom domu. Drugu godinu zaredom obilazili su i šokačke domove, među njima i obitelj Ladislava Kovačevića gdje su se okupili i šira rodbina, prijatelji te susjedi. „Kraljice” su svugdje lijepo pogošćene i darivane. Misnom

slavlju i izvođenju „kraljica” nazočila je i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov.

Već po običaju, na duhovski ponedjeljak „kraljice” – skupina djevojaka u izvornoj narodnoj nošnji s prepoznatljivim kraljičkim napjevima – pohodile su šokačke domove i u Santovu, a kao i svake godine, uvježbala ih je vjeroučiteljica Marica Jelić Mandić.

Na prvi i na drugi dan Duhova bunjevačke su „kraljice” obilazile domove u Kačmaru, a već po tradiciji „kraljice” – koje je uvježbala učiteljica Anica Matoš – na duhovski su ponedjeljak prikazane i na hrvatskoj misi u okviru Susreta hrvatskih crkvenih zborova.

Stipan Balatinac

Razredni izlet

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovači
iz Fičehaza

Na izletu

Deseti razred pečuške Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu proveo je tri nezaboravna dana na razrednom izletu u Egeru. S radošću mogu reći da sam i ja bila na tom izletu. Krenuli smo 4. svibnja u osam sati ujutro prema Egeru. Usput smo stali u Kalači. Tamo smo imali jedan sat za razgledavanje, šetnju i kupovanje. Nakon razgledavanja krenuli smo prema Kečkemetu. Tamo smo kupili potrebne stvari, pojeli sladoled (koji je bio izvrstan) i prošetali gradom. U Kečkemetu smo vidjeli tzv. Šarenu palaču, koja i nije bila toliko

šarena. Zatim smo nastavili put prema Egeru. Tamo smo stigli oko 17 sati. Najprije smo se smjestili u đaćkom domu i malo odmorili od puta, a poslije smo otišli u grad, na razgledavanje. Zatim smo otišli u restoran na večeru, koja je bila veoma ukusna. Svatko je dobio izlazak do deset sati i mogao je ići kamo želi. Većina nas je otišla na šetnju, u razgledavanje, kupovinu. Nakon deset sati bili smo u domu, družili smo se, razgovarali, zezali. Atmosfera je bila opuštana, a razred je bio veseo i složan. Sljedeći dan smo proveli u dolini

Szalajka. Šetali smo i divili se ljepotama prirode. U dolini smo vidjeli predivne slapove i bujne, zelene šume. Ostatak dana proveli smo u đaćkom domu. Trećeg i ujedno posljednjeg dana izleta posjetili smo Egersku tvrđavu. Tamo smo imali vodiča koji nas je proveo kroz tvrđavu. Nakon obilaska tvrđave krenuli smo prema Budimpešti, posljednjoj točki našega plana. U Budimpešti smo posjetili tropicarium. Ondje smo vidjeli ribe, ptice, zmije, krokodile, morske pse i meni najdraže raje. Iz Budimpešte smo krenuli kući oko 15 sati. Moji razredni drugovi na povratku bili su prilično umorni, pa je većina njih u autobusu drijemala. Kući smo se vratili oko 19 sati, prepuni novih iskustava, novih događaja kojih ćemo se rado sjećati.

Meni se razredni izlet jako svidao. Svi su bili dobro raspoloženi i veseli. Odlično smo se proveli. Koliko sam primijetila, u svima nama su ostali događaji kojih se rado prisjećamo i koje prepričavamo sa smiješkom na licu. Iskreno se nadam da ćemo i iduće godine imati ovako nezaboravan izlet, te se zahvaljujem našim pratiteljima: našoj razrednici Marti Gergič i profesoru Josipu Bertalanu koji su nam omogućili ovaj izlet.

Monika Ptičar

LUKOVIŠĆE – U osnovnoj školi, 28. svibnja, priređen je Dan djece. Jutro je počelo s programom „Trči škola“, nastavilo se natjecanjem u biciklizmu, te tradicionalnim natjecanjem s postajama, koje su bile postavljene na značajnija mjesta sela: knjižnica, športsko igralište, crkva, autobusno stajalište, ljekarna, zavičajna kuća, tvornica čaja... Natjecalo se deset skupina pod vodstvom

osmaša. Na svakoj su postaji čekali različiti zadaci koji su, osim vještine, zahtijevali i znanje, snalažljivost, poznavanje svojih nastavnika... Nakon objeda, koji je, po želji učenika, bio pica. Popodne su djeca provela sa svojim razrednicima. Neki su plesali, pjevali, neki su si organizirali zanimljive programe, kao što su puhanje loptice za stolni tenis, jedenje čokolade, bombona nožem i

vilicom, ples s metlom, na papiru, dok su neki crtali, lijepili...

Ali važno je bilo to da se ovoga dana učenici osjećaju dobro, da im budu želje ispunjene, da se međusobno još bolje upoznaju i da se lijepo provode.

Kako vidimo na slikama, taj je dan postigao svoj cilj.

apb

U spomen

Đuro Šarkić
(1937–2009)

U Mohaču je 7. lipnja u 72. godini života preminuo nastavnik, slikar, grafičar Đuro Šarkić.

Đuro Šarkić rođen je u staroj mohačkoj obitelji koja je živjela od zemljoradnje. Osnovnu i srednju školu završio je u rodnome gradu. Nakon nekoliko godina rada odlučuje nastaviti svoju strast za slikarstvo koje je pokazao još u osnovnoj školi, pa je i pohađao likovni kružok Mihály Kolbea, a u Pečuhu kružok Ferenc Martyna. Javlja se na egersku Visoku pedagošku školu, gdje stječe diplomu nastavnika likovnog odgoja i zemljopisa. U Budimpešti radi desetak godina u jednoj osnovnoj školi. Tamo vodi i kružok crtanja koji je ujedno i državno metodičko središte. Ilustrira, crta za mnoge časopise, radi za Narodne novine, a nakon diplome postaje projektor-urednikom tjednika Narodnih novina. Radi za časopis Rakéta, uređuje časopis Magyar Szemle, projektira dekoracije za Vígyszínház i Madáchevo kazalište. Prvu samostalnu izložbu ima u Pečuhu, potom se ta izložba prikazuje i u našim selima u Bačkoj. Prije desetak godina izlaže u Baji, a ta ista izložba dopijeva i u Pečuh. Imao je izložbu i u Zagrebu, Osijeku, te niz skupnih izložaba u Tuzli. Đuro Šarkić slika zapravo u svojoj ranoj mladosti, poslije više crta i bavi se drugim granama likovnog izričaja. Prije desetak godina vraća se slikanju. Kod ranih radova odlikuje ga nonfigurativnost, apstraktnost. Kako je sam prilikom jednoga razgovora kazao, „ono što se vidi, treba prikazati tako da osjećamo i anđela koji je tamo”. Toj se njegovoj ars poetici ravnaju i izražajna sredstva koja upotrebljava umjetnik. Pravi i slike u kositru i bakru, ponajprije za tržište. Posljednjih godina Šarkić je više bio okrenut stvarnome svijetu.

Početakom devedesetih godina, nakon umirovljenja vraća se u rodni grad u kojem živi do smrti te koliko mu zdravlje dopušta, sudjeluje u kulturnom životu grada na Dunavu i u životu hrvatske zajednice. Posljednju samostalnu izložbu Šarkić je imao 2008. godine u Kulinju. Sprovod Đure Šarkića bit će 1. srpnja na katoličkom groblju u Mohaču.

Branka Pavić Blažetin

Salantsko duhovsko druženje

U organizaciji Hrvatske samouprave sela Salante, 31. svibnja u mjesnom domu kulture priređena je tradicionalna Hrvatska večer koja se priređuje već niz godina uz blagdan Duhova, koji štuju Hrvati Bošnjaci u Salanti i koji ga i dan-danas njeguju kroz običaj „kraljica” koje idu kroza selo. Tako je to bilo i ove godine. Dvije skupine djevojčica posjetilo je u nedjelju niz kuća u Salanti i Nijemetu, obradovavši tako domaćine.

U svečanom programu Hrvatske večeri nastupili su Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja te domaćini plesači i orkestar KUD Marica iz Salante, koji ove godine slavi desetu obljetnicu svog utemeljenja. Marica, folklorno društvo u Salanti, desetljećima je okupljalo sve one koji su u Salanti uvijek željeli plesati, dakle samo ime Marica i hrvatski folklor u Salanti imaju puno dužu povijest i bogatu prošlost od spomenutih deset godina. Nazočne, među njima generalnu konzulicu generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov i konzulicu Jadranku Teliš-

man, predsjednika HDS-a Mišu Heppa i predsjednika Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišu Šarošca u ime organizatora Hrvatske samouprave sela Salante pozdravila je zastupnica Marica Ištoković te salantska donaćelnica Dijana Bori koja je skup pozdravila i u ime načelnika Zoltana Dunaia, rekavši kako mjesna samouprava u potpunosti pomaže sve hrvatske sadržaje u selu. A kako i ne bi kada je pet zastupnika od njih osam u njoj hrvatskoga podrijetla od čega njih dvoje, Rita Pavić i Mijo Štandovar, ujedno su i zastupnici salantske Hrvatske samouprave.

Lijepo je bilo na pozornici gledati najmlađe članove KUD-a Marica koji su izveli običaj „kraljica”. Svi su oni bili obučeni u narodnu nošnju koju su mame i bake sačuvala kroz desetljeća. Nekima su oko vrata bili i sjajni dukati s početka dvadesetoga stoljeća. Mala skupina KUD-a Marica broji tridesetak dječaka i djevojčica predškolske dobi te nižih razreda osnovne škole, srednju pak skupinu čine djeca polaznici viših razreda osnovnih škola i gimnazijalci. Uz njih tu je izvrstan Orkestar KUD-a Marica koji već godinama djeluje pod vodstvom glazbenog pedagoga Joške Kovača.

Predsjednica Udruge Marica dr. Ágnes Kishindi Farkas kazuje kako je primjeran način na koji se roditelji organiziraju oko Udruge i KUD-a te kako se spremaju za veliku proslavu jubileja, deset godina utemeljenja Udruge, sredinom studenoga, točnije 14. studenoga. Dotada Ženski pjevački zbor i Orkestar, koji djeluju također u sklopu Udruge, kane izdati samostalni CD. Zbor inače čini šest članica. Napomenimo kako s malim i velikim plesačima neumorno vježba Annamária Szendrői Laskovics, nekadašnja aktivna plesačica KUD-a Tanac. U programu uz domaćine sudjelovao je i mješoviti pjevački zbor Hrvata iz Harkanja. Na balu je svirao Orkestar Podravka, a priredba je ostvarena potporom Hrvatske samouprave Baranjske županije te Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine. Uz narečeni program

„Faljen budi Isus!”
Amen.
„Je li slobodno voditi kraljice?”
Slobodno.

***

Od dvora do dvora
Do cmiljeva polja,
Da cmilje beremo,
Da kralja kitimo,
Kralja i kraljicu,
Bana i banicu.
Našu drugaricu
Mi ćemo je udati
Za popova đaka
Koji knjigu piše,
Sitno popisuje

***

„Taka Vam bila djevojka,
Taka Vam bila kuditlja,
Ovakva sreća još veća,
A ovolika nesreća.”

kojem smo nazočili 31. svibnja, 1. lipnja dvije skupine „kraljica” posjetile su kuće u Salanti i Nijemetu, gdje su ih domaćini dočekali poklonima i dobrodošlicom, a oni su im zauzvrat, idući od „dvora do dvora”, poželjeli mnogo sreće i zdravlja te nimalo nesreće.

Branka Pavić Blažetin

ALJMAŠ – Ribičko natjecanje. U suorganizaciji Bačvanskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, mjesne Hrvatske manjinske samouprave i Športsko-ribolovnog društva, a uz materijalnu potporu Bačko-kiškunske županijske hrvatske samouprave, u subotu, 20. lipnja, u Aljmašu se priređuje već peto zaredom Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča, koje se priređuje svake godine u drugom naselju. Dosada je priređeno u Čavolju, Baćinu, Gari i Kaćmaru. Na natjecanju, koje će se održati na mjesnom ribnjaku od 8 do 11 sati, sudjelovat će pozvane družine iz županijskih hrvatskih naselja, a natjecat će se u dvije kategorije: skupno i pojedinačno. Družinu čine tri odrasla ribiča i jedan omladinac – obavijestila nas je predsjednica Hrvatske samouprave Valerija Petrekanić Koszóc.

PETROVO SELO – Pred kratkim je svečevalo ovo selo svojega umirovljenika farnika Ivana Šnellerera, ki je bio pred pedestimi ljeti zaredjen za dušobrižnika. Isti jubilej će proslaviti i rođeni Petrovišćan, gospodin Rafael Krammer (Kramarov), gdo će krajem ovoga ljeta navršiti i 80 ljet svojega žitka. Jubilar je posvećen u Ostrogonu, potom je u različiti ugarski seli služio Boga i naroda, a od 1982. ljeta je postao farnik Kerestura. U mirovini se je vratio domom pred dvimi ljeti i skupa s Ivanom Šnellerom stoji u maševanju svenek na pomoć aktuelnomu dušobrižniku. Rafael Krammer će 21. junija, u nedilju, početo od 15 uri u petrovskoj crkvi Sv. Petra i Pavla služiti svoju zlatnu mašu.

MOHAČ – U subotu, 20. lipnja, priređuje se 3. Tamburaški festival u Mohaču, koji će se preko svojih kulturnih i obrazovnih ustanova organizirati i financirati Gradska samouprava. Stručni voditelji su Zsófia Apró i Zoltan Horvat, voditelj TS «Šokadija», a organizacijsku potporu i mjesto za održavanje Festivala osigurat će Osnovna umjetnička škola Lajosa Schneidera. Prema programu, u 15 sati otvara se izložba u Kossuthovu kinu, a u 16 počinje program i nastup tamburaških sastava koji će se održati na otvorenome, u dvorištu Umjetničke škole Lajosa Schneidera, a bude li nevrjeme, u dvorani. Od 20 sati slijedi zabava u spomenutoj školi. Sudionici će biti TS «Matija Gubec» iz Tavankuta (Srbija), TS «Šokačka grana» iz Draža (Hrvatska), te domaći sastavi: TS iz Bate, TS iz Monoštorlije (Bátmonostor), TS Tamása Kissa, TS «Sarma», Orkestar Vizin, jednako tako i mjesni sastavi: Mohačka tamburaška škola, Orkestar Józsefa Kovácsa Versendija i TS «Šokadija».

PEČUH – Organizacija hrvatskih samouprava Baranjske županije 25. svibnja održala je godišnju skupštinu u Hrvatskome klubu Augusta Šenoa. Na dnevnom redu bila je raščlamba rada manjinskih samouprava u tekućem izbornom razdoblju, mogućnost osnivanja Udruženja manjinskih samouprava u Baranji, aktualni zadaci i rad HDS-a te razno. U Baranjskoj županiji djeluju 33 hrvatske manjinske samouprave, od kojih je, po saznanjima koja smo dobili na sastanku, njih otprilike polovica (18) članica Organizacije hrvatskih samouprava, u koju uplaćuje godišnju članarinu u iznosu od 15 tisuća forinti. Na sastanku, što ga je vodio predsjednik Organizacije, ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, a kojem se odazvalo desetak predsjednika hrvatskih samouprava u Baranji, saznali smo kako će se uskoro, 19. lipnja, posvetiti grb i zastava Hrvatske samouprave Baranjske županije. Na tapet su došli i izbori te izborna 2010. godina, te se naglasilo kako je u tijeku registracija Udruge baranjskih Hrvata. Šarošac je upoznao nazočne sa stanjem u blagajni Organizacije koja je od uplaćenih članarina prikupila svotu od 370 tisuća forinti, te je naglasio kako je udruga trenutno „na ledu”. Potom je nazočnima, među kojima je bilo i nekoliko zastupnika Skupštine HDS-a, a sastanku je nazočio i predsjednik HDS-a Mišo Hepp, skrenuo pozornost na mogućnost utemeljenja Udruženja hrvatskih samouprava u županiji, pri ostvarenju čega će HDS pomagati njegov rad, odnosno zapošljavanje osobe koordinatora s veličinom potpore uplaćenom u županiji od strane gestorske organizacije i članova udruženja, ali maksimalno do jednog milijuna forinti godišnje. Razvila se rasprava na spomenutu temu iz koje je bilo očito kako nije u potpunosti jasno pod kojim kondicijama može doći do sredstava koja je HDS namijenio za spomenuto Udruženje ako se ono utemelji. Dogovoreno je da se do sljedećega sastanka stanje podrobno ispita.

BUDIMPEŠTA – U Sjedištu civilnih udruga i manjinskih samouprava X. okruga (Budimpešta, Ihász u. 26), u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave Majdana (Kőbánya), 22. lipnja s početkom u 17 sati bit će otvorenje izložbe radova umjetnika naivca dr. Ivana Išpanovića. U okviru programa nastupit će budimpeštanska Hrvatska izvorna skupina uz pratnju Tamburaškog sastava «Prekovac» iz Tukulje.

Koljnof–Bibinje

Dvadeset pet ljet uspješne suradnje

Šime Šimunić, predsjednik
KUD-a Ivan Goran Kovačić,
i koljnofski načelnik
Franjo Grubić s dari

Prve dane prođućega miseca prijatelji iz Koljnofa i Bibinja opet su skupa svečevali. Nije potrebno od toga vekšega slavija kad se najdu stari prijatelji, poznanici, a osebujno onda kad te izmjene, posjeti i druženja duraju jur 25 ljet dugo. Za Koljnof valja znati da ima odlične i brojne veze, prvenstveno s naselji u matičnoj zemlji, i svaka je stara već desetljeć. – *Mi smo se s ovimi ljudi upoznali u Velikom Borištofu, i interesantno je da se je zapravo sa ženske strane počelo prijateljstvo, pak su se one dopisivale, na veće svetke čestitke slale i tako je došlo do toga da su nas 1984. ljeta prvi put pozvali na ljetni festival u Bibinje i nastupala je naša kulturna grupa* – je nas upeljaio u davnu prošlost tajnik Koljnofskoga hrvatskoga društva Geza Völgyi st. ter i nastavio s povidanjem: – *Isto tako još ta ljetni čas je bivši direktor koljnofske škole Franjo Pajrić otprimio dicu na morje. Ove veze su pak prirodno zrasle, malo se je spustila aktivnost za vrime boja, ali i onda smo mi iz Koljnofa nosili pomoć na Jadran. Potrebno je bilo malo hrane pak vina, kad su srpski tenki njeve vinograde pogazili, tako da mislili smo svenek na nje. Po Völgyijevi riči, prijateljstvo je obnovljeno 1997. ljeta, odonda se dalje razvija. Sprvine je bilo tako da su Bibinjci došli svako ljeto na majuško veselje u Koljnof, a Gradišćance je svaki augustuš svenek našao polig morja. Prijatelji su se prepoznali, i sad jur 25 ljet dugo prilikom gostovanja stanuju kod obitelji, a KUD Ivan Goran Kovačić iz Bibinja kako i tamburaši, jačkari iz Koljnofa*

vik doprinusu većemu veselju i žaru prijateljskih sastanaka. Pri nedavnom spravišću nastupali su tancoši i jačkari iz Bibinja, a u okviru jubileja su se još jednoč oživili trenutki prijateljstva iz prošlih ljet, ke je na projektoru znatiželjnoj publici predstavio dr. Franjo Pajrić. Kad je prlje 25 ljet sklopljeno ovo prijateljstvo, bojsek, nijedan Koljnofac nije mislio da će ova kulturna veza ovako dugo trajati, ali to je bilo moguće i zahvaljujući brojnim cvatućim privatnim vezam. Današnjoj sridnoj generaciji ke su se zbližile pomoću jezika i tradicijov, danas je najveća briga, spasiti ovo kontaktiranje i prikdati ov dragocjeni jerb mladjemu pokoljenju. Zato bi bilo kapaciteta u Bibinju, kako smo i čuli, pokidob u tom naselju živi kih 4000 stanovnikov, a jedna obitelj ima još i 4–5 dice. Sve visi od toga kako će se mladi uključiti u folklorno djelovanje i biti spremni slijediti svojih predakov u gajenju istinskoga prijateljstva s Koljnofci. Ovo je bila i jedna od dotaknutih temov u razgovoru Franja Grubića, koljnofskoga načelnika, a i Šime Šimunića, bivšega birova Bibinja ter predsjednika KUD-a Ivan Goran Kovačić. Prijatelji su se i ovput zadovoljni vratili domom, s doživljaji trodnevnoga boravka u Gradišću, i spominki s izleta u Željeznu, Šopronu, vinokušanja kod Atile Pajrića ter gradišćanskohrvatskoga shodišća u Juri.

–Tiho

Foto: Geza Völgyi st.

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: balatinac.s.66@nicom.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: santovo@net.hr ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kft. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200.– Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270